

DOLENJSKI GOZDAR

glasilo delavcev
gozdnega gospodarstva
novo mesto

LETNIK XXII.

NOVO MESTO, NOVEMBER 1985

ŠTEVILKA 9

Težave pri skupinskem gospodarjenju z zasebnimi gozdovi

1. Smoter skupinskega gospodarjenja

Gospodarjenje z gozdovi, na katerih je lastninska pravica, je bilo formalno urejeno z zakonom o gozdovih že leta 1964, ko je bilo gospodarjenje z vsemi gozdovi združeno pod upravo GG. Takrat je

bila podana zakonska osnova za strokovna poseganja v zasebne gozdove. Do leta 1972 so bili izdelani osnovni gospodarski načrti za zasebne gozdove na področju obeh belokranjskih občin. To je bila ugotovitev osnovnega stanja v zasebnih gozdovih in postavljeni

so bili srednjeročni načrti gospodarjenja s temi gozdovi.

Z zakonom o gozdovih iz leta 1973-74 so dobila gozdna gospodarstva večja pooblastila za posegovanje v zasebne gozdove. V skladu z letnim gospodarskim načrtom in srednjeročnim planom so bila dana toku pooblastila in obveze, da sam izvajajo vsa načrtovana dela zasebnih gozdovih ne glede na soglasja lastnika gozda. Lastnik gozda je imel le prednostno pravico do rokovo določenih del v svojem gozdu. Najnovejši zakon iz leta 1985 sicer ne prinaša velikih sprememb, temveč poudarja predvsem tiste določbe, ki določajo zagotavljanje največjih trajnih donosov iz gozda. Še nadalje imajo lastniki gozda prednostno pravico opravljanja vseh načrtovanih del v svojem gozdu, seveda rokovo vezano. Iz analize gospodarjenja v preteklem povojnem obdobju lahko sklepamo, da dosednji način gospodarjenja v zasebnih gozdovih, ko so lastniki na svojo željo, neorganizirano, letno posegali v svoje gozdove, ni ustrezen, saj ne zagotavlja trajnih največjih donosov iz teh gozdov. Pomanjkljivosti nastajajo predvsem zaradi opuščanja negovalnih ukrepov ob premočnem posegovanju po tehničnem lesu. Da ne znamo ceniti naravnih dobrin, nam izrazito ponazarja dejstvo, da lastniki gozdov sekajo v dokaj zagospodarjenih gozdovih najlepše dreve (celo hrast) in hlodovino uporabljajo za kurjavo. Take postopke, ki v Beli krajini niso redkost, bi morali zakon in sodišča oceniti kot kazniva dejanja, saj se uničuje splošna družbena dobrina — dolgoročno kot siromašenje gozda in kratkoročno kot uničevanje prepotrebne industrijske surovine.

S kompleksnim poseganjem v gozdove bi se sicer te nepravilnosti zmanjšale, vendar so težave z izvajanjem zaradi objektivne in subjektivne navezanosti lastnika na gozd ter gmotne odvisnosti od gozda. Že pri izdelavi gozdnogojitvenega načrta moramo upoštevati to dejstvo predvsem v ostarelih sestojih za obnovo, kjer je zelo težko uskladiti potrebe in želje lastnika gozda s strokovnimi in gospodarskimi smernicami. Še bolj se zatakne pri izvajanju tega načrta, saj ima lastnik gozda

precej »zakonitih« možnosti, da pri tem ovira tok. Večina težav nastaja zaradi pravice lastnika, da sam izvaja načrtovana dela v svojem gozdu. Lastnik gozda sicer lahko podpiše pogodbo, da bo delal sam, z deli praktično tudi prične v več sečnih enotah, vendar delo opravi samo delno in nestrokovno (poseka boljše dreve), nato pa ima seveda nešteto »tehničnih« izgovorov, da dela nikoli ne dokonča. Dokončanje del z delavci toka so potem zelo težavna, saj je potrebno dela ponovno normirati, hkrati pa delavcem-izvajalcem del tudi zbije delovno vnemo, kar vpliva na uspešnost dela in seveda na osebne dohodke. Hkrati so tudi vsi predračuni neuporabni.

Za ponazoritev predstavljam izveček gozdnogojitvenega in sečnospravnega načrta odd 241 GGE Tanča gora in analizo dosejanega dela. Izdelan je bil junija 1985 in zakonski rok za dokončanje poteče do 1. januarja 1986.

1) Splošni podatki:

— površina 34,00 ha (SLP 2,39 ha)

— nadmorska višina 540-620 m

— ekspozicije neizrazite, prevladujejo SV nagibi do 30°

— podlaga apnenec — 30% površinska kamenitost

— rodovitnost tal prav dobra do odlična

2) Podatki o sestoju:

— predgorski gozd bukve (HF) 50%,

— gorski bukov gozd (EF) 50%.

Skupinsko raznodoben sestoj bukve s posamezni primesjo hrasta, belega in črnega gabra ter plemenitih listavcev v vseh razvojnih fazah. Pomlajevanje bukve in javorja je zadovoljivo (v pomladku in gošči je javor močno ogrožen od jelenjadi). Mestoma je podsejana jelka.

Sestoj je v vseh razvojnih fazah nenegovan, na določenih površinah močno poslabšan (degradiran);

— lesna zaloga 221 m³/ha,

— tekoči letni prirastek 6,66 m³/ha,

— etat 64% prirastka.

Struktura lesnih zalog:

— I debelinski razred 39%

— II debelinski razred 50%.

(Nadaljevanje na str.86)

Gozd in življenjsko okolje

V dneh, ko je bilo letos maja v Sremski Mitrovici 23. proizvodno delovno tekmovanje gozdnih delavcev Jugoslavije, je bila postavljena tudi razstava pod gornjim naslovom. Slikovno in z besedami so bile predstavljene nevarnosti, ki zaradi onesnaženosti vode, zraka in zemlje grozijo človeštvu.

Človeštvo troši okoli 23 odstotkov več kisika, kot je proizvedena ga v naravnih procesih. Samo ZDA potrošijo 1,7-krat več kisika, kot ga nastane na njihovem področju. V nekaj sto letih bi lahko nastala prava lakota po kisiku. V večini gosto naseljenih industrijskih mestih že sedaj primanjkuje čiste vode. Celemu svetu preti žeja.

Zaščita obnovljivih virov (gozdov, vegetacije, vode, živalskega sveta) in njihovo izboljšanje je pogoj za trajno in gospodarno izkoriščanje.

Civilizacija je v svojem razvoju prišla do kritične točke. Pretirano izkoriščanje surovin bo povzročilo pomanjkanje za bodoče rodove. Zmanjkuje ne samo surovin in energije, temveč tudi vode, kisika in dobre pitne vode ter zdravstveno neoporečne hrane. Kmetijske površine se zmanjšujejo in manjka prostora za izgradnjo bivališč, številu ljudi pa se vedno hitreje povečuje. V davni preteklosti se je število prebivalcev podvojilo v 1000 letih. Sedaj se podvoji že v 37 letih.

- III debelinski razred 11%.
- Delež razvojnih stopenj po površini:
- pomladek 6%.
- gošče 4%.
- letvenjaki 1%.
- drogovnjaki 24%.
- prirastniki 50%.
- ostali debeljaki 15%.

Analiza nenegovanosti sestojev po razvojnih stopnjah:

- pomladek in gošča sta popolnoma nenegovana (100%);

— letvenjaki in drogovnjaki imajo razmerje med konkurenti in prirejenimi nosilci funkcij 1,39, pri stopnji ustreznosti števila nosilcev funkcij 0,47;

— v fazi prirastnika je 31% drevja poškodovanega (z vitlom in traktorjem) pri stopnji ustreznosti nosilcev funkcij 0,47;

— v fazi ostarelih sestojev je stopnja negovanosti le 6%.

(Analiza je opravljena na poizkusnih ploskvah 2-4% vse površine).

Odprtost sestojev:

- gozdne ceste 7 m/ha,
- javne ceste 9 m/ha,
- traktorske vlake 9 m/ha,
- vlake za konjsko vprego 35 m/ha.

3) Podatki o lastništvu gozdov:

Povprečna površina parcele v oddelku je 2,62 ha. Lastniki posejajo v gospodinjstvu od 4,15 ha do 41,16 ha gozda, povprečno 13,47 ha na lastnika. Od etata je

43% lesa namenjenih za kurjavo lastnikom gozda.

Večina lastnikov ima znaten vir dohodkov iz drugih dejavnosti (zaposlitve, obrti in pokojnine), zato je stvarna navezanost na gozd majhna ali neznatna. Le trije lastniki so kmetje brez pomembnih dodatnih dohodkov, vendar le-ti kljub razmeroma velikim gozdovom (6-24 ha) žive zelo skromno in so socialno ogroženi. Pri analizi dohodkov sem ugotovil, da je le-ta iz gozda v odnosu na ostale dohodke zelo majhen oziroma skoraj neznaten. Kljub navedenim ugotovitvam, lastniki v večini nasprotujejo kompleksni obdelavi objekta, čeravno so prednosti in koristi očitne tako kratkoročno (ureditev mej in izdelava vlak) kot dolgoročno z vlaganjem v nego in obnovo sestojev, kar zagotavlja trajne večje donose.

4) Povzetek gojitvenega načrta

— Gojitveni cilji:

Sestoji v odd 241 so po načrtu za GGE razvrščeni v gospodarski razred 2 (ohranjeni bukov gozdovi), za katere je postavljen naslednji (niansirani cilj).

Sestoj bukve in plemenitih listavcev s skupinsko primesjo iglavcev. Na nižjih in prisojnih legah skupinska primes hrasta. Negovani, skupinsko raznodobni sestoji.

— Gojitveni ukrepi:

Okrepljena nega v vseh razvojnih stopnjah:

a) v mladju in goščah:

- odstranjevanje predrastkov 0,76 ha 7 dnin
- uravnavanje zmesi 0,07 ha 1 dnin
- čiščenje 1,39 ha 12 dnin
- priprava tal in spopolnitev 1,16 ha 44 dnin

b) v letvenjakih in drogovnjakih:

- prvo redčenje 86,0 ha 85 dnin
- kleščanje stoječega drevja (koši) 25 dnin

c) v ostarelih sestojih za obnovo:

- presvetlitev (priprava tal za naravno nasemenitev) 1,87 ha 6 dnin
- končni posek (direktna premena) 1,56 ha 36 dnin
- čiščenje in spopolnitev 1,25 ha 20 dnin

d) v debeljakih prirastnikih:

- redčenje
- sanitarni posek
- sanitarni posek poškodovanega in bolnega drevja.

5) Povzetek sečnospravnega načrta:

Da se lastnikom gozda omogoči izpolnjevanje zakonskih pravic (delo v svojem gozdu) v okviru njihovih zmožnosti, je objekt

razdeljen na 33 sečnih enot (SE) v zasebnem in eno v SLP gozdovih.

Meje se pokrivajo s posestnimi mejami, v parceli pa s pravnimi polji oziroma gojitvenimi enotami. Tako je omogočeno lastnikom gozdov, da spremljajo načrtovana dela v delu svoje parcele, hkrati pa ne ovira toka v ostalih SE, kjer lastnik ne more ali ne želi delati.

Odkazan les:

I debelinski razred	941 m ³ brutto mase ali 37%
II debelinski razred	1124 m ³ brutto mase ali 45%
III debelinski razred	458 m ³ brutto mase ali 18%
Skupaj:	2524 m ³ brutto mase

Intenziteta sečnje je 74,2 m³/ha ali 173% desetletnega etata, kar pomeni za 11% zmanjšano glavnico. Ukrepi so oster, vendar je, up-

oštevač stopnjo zanemarjenosti, nujen. Zaradi slabe kakovosti odkazanega drevja je izkoristek mas 80-odstoten, po strukturi sor-

timentov pa je hlodov F-III 12%, lesa za lesne plošče in celulozo 42% ter prostorninskega lesa 46%. Poprečna masa odkazanega drevesa je 0,34 m³. Način izvajanja sečnje je sortimentna metoda z izdelavo prostornine. Načrtovani čas sečnje skupaj znaša 488 dnin ali 5,20 m³ na dan. Lastniki gozdov so se s pogodbami obveza-

— 100 m 20%	300 m 9%
— 200 m 14%	400 m 9%

Povprečni normativi za spravilo znašajo za oblovino IMT 11 m³ na dan, za prostorninski les s konji 15,57 prm/dan.

Izdelava vlak:

V odd. 241 je potrebno zgraditi 3540 m glavnih in stranskih vlak, za kar je potrebno 109 dnin, 32 strojnih ur buldožerja, 32 strojnih

li izdelati 649 m³ ali 32% lesa, za kar je načrtovano 126 dnin ali 26% vsega delovnega časa. Spravilo bo opravljeno s traktorjem IMT in s konji prostorninski les.

Povprečna pravilna razdalja znaša 400 m. Razpored odkazanega lesa po pravnih razdaljah je naslednji:

— 100 m 20%	300 m 9%	500 m 24%
— 200 m 14%	400 m 9%	600 m 24%

Povprečni normativi za spravilo znašajo za oblovino IMT 11 m³ na dan, za prostorninski les s konji 15,57 prm/dan.

Izdelava vlak:

V odd. 241 je potrebno zgraditi 3540 m glavnih in stranskih vlak, za kar je potrebno 109 dnin, 32 strojnih ur buldožerja, 32 strojnih

ur vrtnega stroja »pionjer«, 1150 kg amonala ter kapič in vžigalne vrvice za 3600 min.

Odvoz lesa bo na razdalji 15 km v celoti opravljen s kamioni GG. Denarna utemeljitev, izražena v sekaških dneh (odnos velja za avgust 1985):

Dohodki:

— odkupna vrednost lesa	1330 dnin	78%
— dodatek SIS za gozdarstvo za I. redč.	85 dnin	5%
— dodatek SIS za gozdarstvo za II. redč.	41 dnin	2%
— prisp. porabnikov lesa za dodatno redčenje	248 dnin	15%
Skupaj gozdnogojitvena dela in vrednost lesa	1704 dnin	100%
Stroški:		
— OD sekačev	488 dnin	40%
— materialni del - motor, žaga	46 dnin	3%
— spravilo s traktorjem	203 dnin	17%
— spravilo s konji	161 dnin	13%
— vlaka (osebni del)	109 dnin	9%
— odvoz lesa	202 dnin	18%
Skupaj:	1209 dnin	100%

Razlika, ki predstavlja ceno lesa na panju, znaša 501 sekaško dnino oziroma povprečno 0,2479 dnin/m³, kar predstavlja 38% povprečne odkupne cene franko železniška postaja. Glede na pravilno razdaljo se ta cena lahko poveča ali zniža do 5%. Če upoštevamo zelo slabo kakovost lesa, je cena lesa na panju za lastnika zelo ugodna, vendar se je le en lastnik odločil, da pogodbeno odstopi delo delavcem toka, kar znaša samo 5% odkazanega lesa. Če odštete še 32% lesa, za katerega so se lastniki obvezali, da ga bodo posekali in spravili sami, ostane še 63% sečnje in večina gozdnogojitvenih del, za katere lastniki ne želijo podpisati nikakršnih pogodb, zato mora tok za izvajanje del počakati na zakonski rok najmanj 6 mesecev od odkazila. Da je težava še večja, nekateri lastniki sekajo posamezna odkazana drevesa tako, da bo potrebno pred pričetkom dela napraviti popravke normativov. To je za gozdarske strokovnjake dodatno delo, pri delavcih pa povzroča slabo voljo in malodušje. Tudi dela na tistih sečnih enotah, kjer so se lastniki s pogodbami zavezali, da bodo dela opravili sami, zamujajo, so nestrokovno opravljena in nepopolna.

Vprašanje je, kako bo z gozdnogojitvenimi deli, saj lastniki gozda po stari navadi sekajo le

boljša odkazana drevesa, koše, predrastke, prvo redčenje in ostalo nego pa puščajo za konec, ki ga bodo morali seveda z večjimi stroški odpraviti delavci toka.

Nehote se mi zastavlja več vprašanj:

- Kje so vzroki za tako stanje?
- Ali lastniki ne razumejo nege v svojih gozdovih?
- Ali so njihovi cilji le kratkoročni?
- Ali ne zaupajo delu in strokovnosti gozdarjev na toku?
- Ali je morda še kak povsem osebni razlog?

Na taka in še nekatera vprašanja bo potrebno poiskati odgovore, če želimo, da bi uresničili dolgoročne cilje gospodarjenja v zasebnih gozdovih na našem toku. Vprašujem se tudi: ali smo res samo delavci toka dolžni, da za vsako ceno bijemo bitko za večje donose na kar 70% površin belokranjskih gozdov?

Angelbert Tesari

40 let

GOZDNO GOSPODARSTVO
NOVO MESTO

Dograjevanje sistema delitve osebnih dohodkov po rezultatih dela

Z začasno sprejetimi merili za ugotavljanje delovne uspešnosti smo pridobili nekaj izkušenj, tako da bomo na njihovih osnovah dopolnili merila in jih dokončno sprejeli tudi po pravno formalni strani (referendum).

Pri spremembah osnov in meril moramo v prvi vrsti upoštevati

cilje, ki jih hočemo doseči. Zato morajo biti osnove in merila ustrezno izbrana. V praksi še vedno pojmujejo osebni dohodek kot vzrok, ne pa kot posledico. Ko smo dokončno spremenili gledanje na osebne dohodke, lahko pričakujemo napredek na tem področju.

Delovna uspešnost se vedno izkazuje prek vsaj treh pomembnejših sestavin: količine ali obsega dela, kakovosti opravljenega dela in gospodarnosti. Te sestavine so v neposredni proizvodnji nekoliko bolj opazne, pri raznih strokovnih in razvojnih delih pa nekoliko manj in se odražajo v obliki kakovostnih kazalcev gospodarnosti. Zato moramo pri določanju osnov in meril to upoštevati. Kjer je pomembnejša količina dela, bomo dali večjo težo tej sestavini, kjer pa je količina manj pomembna, bo imela manjšo težo.

Še vedno je težavno ugotavljati delovne uspešnosti z merjenjem za nekatera dela. Za ta dela, ki sodijo v posebno skupino in so razvidna v prilogi, je nesmiselno uvajati posredna merila v celoti, ker že vnaprej vemo, da ne bodo vplivala na delavce tako, da bi dosegali boljše delovne uspehe. Zato predlagamo za dela tudi poslej ocenjevanje posameznih sestavin (količine in kakovosti) delovne uspešnosti. To ocenjevanje mora opraviti neposredni vodja dela, ki mu pravzaprav tudi že iz samega dela izhaja dolžnost in odgovornost za oceno opravljenega dela, ki ga vodi.

Gradivo je pripravljeno v dopolnjeni obliki, tako da je sistemsko urejeno na drugih osnovah. Do sedaj smo se opirali na tri skupine del: proizvodno delo, administrativno-računovodska in strokovno-vodstvena dela. V gradivu so dela opredeljena po stroškovnih mestih zaradi boljšega pregleda in bo pozneje služilo za zbiranje direktnih osebnih dohodkov po stroškovnih mestih. Po posameznih stroškovnih mestih so grupirana dela in naloge v imenovana merna mesta. Definicija mernega mesta določa, da je to skupina del in nalog, ki ima ista merila in enako težo za ugotavljanje delovne uspešnosti (priloga I).

Pričakujemo, da glede sistemskega opredeljevanja del v merna mesta po stroškovnih mestih ne bo posebnih pripomb. Ostaja pa veliko pomislekov o določanju teže posameznemu merilu in izbor meril za posamezno merno mesto. Tudi nekatera merila so problematična, posebno tista, na katera vplivajo, inflacija in druge spremembe. V prilogi je opisanih deset meril, ki jih bomo v razpravi razširili ali skrčili oziroma zamenjali.

V celoti je ugotavljanje delovne uspešnosti rešeno tako, da se merilo za ugotavljanje količine opira na sprejetje normativnega časa in na ocenjevanje količine dela. Ker normative obravnava pravilnik o

normah, pravilnik o delitvi osebnih dohodkov ne bo vseboval norm. V prilogi pravilnika bo označeno, za katera dela je pomembna količina dela in kako bo vplivala na višino osebnega dohodka (priloga III.).

Ugotavljanje kakovosti opravljenega dela upošteva ocenjevanje neposrednega dela in posredne kakovostne kazalce gospodarnosti. Za ocenjevanje kakovosti bomo morali pripraviti predpise z določeno kakovostjo.

Vprašanja, na katera bomo morali odgovoriti med razpravo:

1. oblikovanje merilnih mest;
2. določanje ciljev, ki bodo podlaga za izbor meril;
3. izbira meril;
4. določanje meril po mernih mestih;
5. določanje teže posameznemu merilu po mernih mestih;
6. razpon med spodnjo in zgornjo mejo osebnega dohodka za isto delo (npr. 80-120) in ali velja to za vsa dela (proizvodna, administrativna, strokovno-vodstvena);
7. za enaka dela po temeljnih organizacijah morajo biti enaka merila (določilo samoupravnega sporazuma);
8. nagrajevanje, sprejemanje osnov in meril za delitev osebnih dohodkov, mora spodbujati delavce za učinkovitejšo delo količinsko, kakovostno in gospodarno s končnim ciljem v boljšem poslovnem uspehu OZD.

Pojmovanje, da delavec prejema stoddotni osebni dohodek za to, da pride na delo in preživi na delovnem mestu obvezni delovni čas, za delo, ki ga bo opravil, pa bo posebej nagrajen, niso sprejemljiva in niso v skladu z našim samoupravnim sporazumom.

Jože Lukšič, inž. org. dela

GOZDNOGOJITVENA DELA OPRAVLJENA DO KONCA SEPTEMBRA 1985

TOZD, TOK	Plan.	Fogozdovanje	Nega	Redčenje	skupaj
Slf. Naziv	Real.	Us.p., Sp.N	M, Os.N	I, II, poves.	
01 TOZD NOVO MESTO	plan. 18,87 real. 9,07 % 48,1	18,87 116,30 65,9	176,60 118,10 55,36	213,35 118,10 55,36	408,82 243,47 59,5
02 TOZD STRAŽA	plan. 8,15 real. 5,79 % 71,0	8,15 5,79 71,0	73,27 86,22 117,7	281,13 170,76 60,7	362,55 262,77 72,5
03 TOZD PODTURN	plan. 30,10 real. 18,95 % 63,0	30,10 18,95 63,0	101,20 91,00 89,9	102,20 35,60 34,8	233,50 145,55 62,3
04 TOZD ČRMOŠNICE	plan. 13,40 real. 6,30 % 47,0	13,40 6,30 47,0	63,50 61,56 96,9	100,00 85,70 85,7	176,90 153,56 86,8
05 TOZD ČRNOMELJ	plan. 21,00 real. 5,91 % 28,1	21,00 5,91 28,1	252,95 213,62 84,4	325,00 135,99 41,8	598,95 355,52 59,4
13 TOK TREBNJE-SLP	plan. 2,00 real. 0,50 % 25,0	2,00 0,50 25,0	28,85 8,31 28,8	8,25 2,15 26,1	39,10 10,96 28,0
SLP	plan. 93,52 real. 46,52 % 49,7	93,52 46,52 49,7	696,37 577,01 82,9	1029,93 548,30 53,2	1819,82 1171,83 64,4
11 TOK NOVO MESTO	plan. 39,19 real. 20,14 % 51,4	39,19 20,14 51,4	187,85 132,91 70,7	191,80 63,17 32,9	418,84 216,22 51,6
12 TOK ČRNOMELJ	plan. 45,66 real. 27,08 % 59,3	45,66 27,08 59,3	127,30 70,92 55,7	115,60 47,90 41,4	288,56 145,90 50,6
13 TOK TREBNJE	plan. 10,20 real. 0,90 % 8,8	10,20 0,90 8,8	80,10 63,70 79,5	78,30 47,42 60,6	168,60 112,02 66,4
ZS	plan. 95,05 real. 48,12 % 50,6	95,05 48,12 50,6	395,25 267,53 67,7	385,70 158,49 41,1	876,00 474,14 54,1
GG	plan. 188,57 real. 94,64 % 50,2	188,57 94,64 50,2	1091,62 844,54 77,4	1415,63 706,79 49,9	2695,82 1645,97 61,1

PROIZVODNJA IN ODKUP DO KONCA OKTOBRA 1985

		IGLAVCI	TEHNIKA LISTAVCEV	GOLI	PROSTOR. LES	SKUPAJ
TOZD NOVO MESTO	načrtov.	m ³ 3.720	7.023	5.359	4.311	20.413
	doseženo	m ³ 3.672	4.772	5.758	4.686	18.888
	%	99	68	107	109	93
TOZD STRAŽA	načrtov.	m ³ 9.403	9.236	4.038	4.284	26.961
	doseženo	m ³ 10.006	7.638	3.979	3.308	24.931
	%	106	83	99	77	92
TOZD PODTURN	načrtov.	m ³ 20.485	4.367	5.477	4.234	34.563
	doseženo	m ³ 20.544	3.224	4.473	3.047	31.288
	%	100	74	82	72	91
TOZD ČRNOMELJICE	načrtov.	m ³ 9.522	9.812	4.628	2.868	26.930
	doseženo	m ³ 9.830	6.890	5.759	3.392	25.871
	%	102	70	124	118	96
TOZD ČRNOMELJ	načrtov.	m ³ 3.837	4.943	7.873	5.422	22.075
	doseženo	m ³ 3.130	4.128	4.214	9.881	21.353
	%	82	84	54	182	97
TOK TREBNJE -družbeni	načrtov.	m ³ 321	425	812	599	2.157
	doseženo	m ³ 465	144	1471	211	2.291
	%	145	34	181	35	106
SKUPAJ DRUŽBENI	načrtov.	m ³ 47.388	35.806	28.187	21.718	133.099
	doseženo	m ³ 47.647	26.796	25.654	24.525	124.622
	%	101	75	91	113	94
TOK NOVO MESTO	načrtov.	m ³ 7.000	12.360	4.880	10.340	34.580
	doseženo	m ³ 7.856	15.323	3.387	5.285	31.851
	%	112	124	69	51	92
TOK ČRNOMELJ	načrtov.	m ³ 1.040	14.910	4.760	2.590	23.300
	doseženo	m ³ 1.305	14.701	3.950	1.038	20.994
	%	125	99	83	40	90
TOK TREBNJE	načrtov.	m ³ 1.950	3.850	1.500	3.100	10.400
	doseženo	m ³ 1.458	3.090	564	1.526	6.638
	%	75	80	38	49	64
SKUPAJ ZASEBNI	načrtov.	m ³ 9.990	31.120	11.140	16.030	68.280
	doseženo	m ³ 10.619	33.114	7.901	7.849	59.483
	%	106	106	71	49	87
SKUPAJ GG	načrtov.	m ³ 57.378	66.926	39.327	37.748	201.379
	doseženo	m ³ 58.266	59.910	33.555	32.374	184.105
	%	102	89	85	86	91

40 let

GOZDNO GOSPODARSTVO
NOVO MESTO

Poslovni uspeh Gozdnega gospodarstva Novo mesto od 1. 1. 1985 — 30. 9. 1985

Novice iz Podturna

Zap. št.	ELEMENTI	SKUPAJ GG	TOZD NOVO MESTO	TOZD STRAZA	TOZD PODTURN	TOZD ČRNOSNICE	TOZD ČRNOKELJ
1.	Celotni prihodek	2.871.837.211,15	303.471.463,55	371.596.460,15	307.614.914,90	244.741.409,80	223.620.180,70
2.	Materijski stroški	1.229.415.915,56	124.526.778,50	103.070.692,00	79.609.113,50	82.255.019,05	72.674.509,85
3.	Amortizacija + biol.am.	326.170.864,60	31.935.459,00	40.534.406,00	44.487.287,00	37.490.647,60	28.008.477,00
4.	Donodek (1-2-3)	1.316.250.430,99	145.057.220,05	227.591.362,15	183.510.514,40	124.995.743,15	123.137.200,65
5.	Obveznosti iz dohodka	295.534.466,00	37.531.793,00	49.319.083,10	45.081.408,10	30.753.956,50	27.375.177,30
6.	Čisti donodek (4-5)	1.020.715.964,99	109.325.427,05	164.276.279,05	138.429.106,30	94.241.786,55	95.761.371,35
7.	Za osebne donodke	478.720.159,70	54.807.357,50	63.435.870,50	54.826.288,00	43.879.806,82	55.768.740,38
8.	Za sklade (skupaj)	541.995.805,29	54.518.069,55	120.840.408,55	83.610.818,30	50.361.979,83	39.992.636,97
9.	Izguba						
10.	Za rezervni sklad	49.222.534,06	5.874.288,80	9.103.655,00	7.340.741,00	4.999.830,00	4.925.486,00
11.	Za poslovni sklad	436.408.398,53	41.819.489,25	104.900.642,55	69.811.909,30	40.653.856,33	28.864.542,97
12.	Za sklad skupne porabe pr.d. 34.083.567,70		4.080.000,00	3.880.000,00	3.680.000,00	2.760.000,00	3.732.000,00
13.	Za sklad skup.porabe (stanovanjski del)	22.261.305,00	2.744.291,50	2.943.111,00	2.778.168,00	1.948.293,50	2.470.606,00
14.	Povpr.st.zaposlenin lonca mesa	759	102	97	92	69	93
15.	Povprečni neto OD	55.707	50.907	56.463	57.048	58.866	54.352

Zap. št.	ELEMENTI	TOZD TRANSP.DOKR.	TOZD VITAR.IN HORT.	TOZD NOVO MESTO	TOZD ČRNOKELJ	TOZD TRBNJE	DESS
1.	Celotni prihodek	271.994.933,85	58.980.484,30	468.501.403,00	369.394.594,66	163.307.969,85	96.253.406,40
2.	Materijski stroški	135.383.247,75	29.947.993,56	250.311.719,00	229.184.061,80	85.451.154,85	26.699.625,70
3.	Amortizacija + biol.amortizac.	32.277.837,00	1.709.580,00	45.605.204,00	43.746.314,00	15.200.173,00	4.442.481,00
4.	Donodek 1-2-3	104.333.649,10	27.322.910,74	162.393.480,00	166.422.208,85	62.576.542,00	67.111.299,70
5.	Obveznosti iz dohodka	30.824.495,00	6.173.700,00	27.042.572,50	17.844.357,00	15.783.423,30	13.607.844,00
6.	Čisti donodek (4-5)	73.509.354,10	21.149.210,74	135.340.907,50	148.577.841,85	46.793.218,70	53.503.455,70
7.	Za osebne donodke	54.893.777,00	19.663.526,50	37.986.448,00	27.712.911,50	21.799.874,50	43.795.509,00
8.	Za sklade (skupaj)	18.665.577,10	1.235.684,24	97.354.409,50	40.864.930,35	24.913.344,20	5.507.996,70
9.	Izguba						
10.	Za rezervni sklad	4.173.353,97	349.883,74	6.445.339,20	3.456.888,35	2.503.066,00	
11.	Za poslovni sklad	9.019.374,13	-	36.823.230,30	34.364.519,50	20.142.634,20	
12.	Za sklad skup.porabe - prosti del	2.920.000,00	-	4.280.000,00	1.840.000,00	1.440.000,00	7.471.567,70
13.	Za sklad skup.porabe - stanov.del	2.952.849,00	935.800,50	1.735.840,00	1.203.522,50	907.444,00	2.036.379,00
14.	Povpr.st.zaposlenin lonca mesa	73	34	57	46	36	60
15.	Povprečni neto OD	59.777	48.941	51.477	51.477	51.840	63.721

Poslovni uspeh Gozdnega gospodarstva Novo mesto v obdobju od 1. 1. 1985 do 30. 9. 1985 v primerjavi z obdobjem preteklega leta in planom za leto 1985

Zap. št.	ELEMENTI	Doseženo od 1.1.84-30.9.84	Plan 1985	Doseženo od 1.1.85-30.9.85	Indeks dos.85/84	85/p.plan
1.	Celotni prihodek	1.349.819.903,45	3.310.430.000,00	2.871.837.211,15	213	87
2.	Materijski stroški	562.391.107,10	1.531.418.000,00	1.229.415.915,56	219	80
3.	Amortizacija	60.957.692,00	407.952.000,00	326.170.864,60	535	80
4.	Donodek (1-2-3)	726.471.104,35	1.371.020.000,00	1.316.250.430,99	181	96
5.	Obveznosti iz dohodka	257.633.160,10	337.787.000,00	295.534.466,00	115	87
6.	Čisti dohodek	468.837.944,25	1.033.233.000,00	1.020.715.964,99	218	99
7.	Za osebne donodke	263.692.079,43	622.576.000,00	478.720.159,70	180	77
8.	Za sklade (6-7 ali 10-11-12-13)	203.845.864,82	410.658.000,00	541.995.805,29	266	132
9.	Izguba	-	-	-		
10.	Za poslovni sklad	147.317.262,16	261.320.080,00	436.408.398,53	295	167
11.	Za rezervni sklad	27.676.420,49	51.610.920,00	49.222.534,06	178	95
12.	Za sklad skupne porabe (prosti del)	15.537.284,15	64.498.061,00	34.083.567,70	219	53
13.	Za sklad skupne porabe (stanovanjski del)	12.114.898,00	33.020.919,00	22.261.305,00	184	57
14.	Povprečno st.zaposlenin	771	735	759	96	103
15.	Povprečni neto OD	30.525	51.528	55.707	182	106
16.	Izplared.skup.por. - prosti del -	27.515.071,90		51.750.020,90	186	

— V nedeljo, 18. avgusta, je bila otvoritev asfaltirane ceste, ki vodi iz Podturna (Grič) na Rigelj. Predstavnik našega tozda je z motorno žago prežagal prek ceste položen jelov drog in s tem cesto predal v uporabo. Slavnostni govornik je bil predsednik sveta KS Dol. Toplice Alojz Puhan. Potem se je kolona vozil podala po novi cesti navkreber do konca 1950 m dolgega črnega traku. Sledil je piknik v naravi za graditelje, tiste, ki so kakorkoli pomagali pri novi pridobitvi, in za vse domačine. Prostor za zaključek je bil res posrečeno izbran. O tehničnih podatkih nove ceste smo že poročali.

— 20. avgusta se je v našo brunarico pri Rdeči luži vselila skupina desetih vojakov, ki delajo pri polaganju telefonskega in električnega kabla za Lukov dom. V hlev pa so postavili prav toliko konj, s katerimi nosijo pesek, ki je potreben za posipovanje izkopanih jarkov. Peska gre precej, saj so jarki zaradi predpisane oddaljenosti med obema kabloma široki skoraj 1 meter.

— 31. avgusta je bila na jasi v Dolenjskih Toplicah turistična prireditev »Gozdarska noč«, ki so jo priredili Dolenjska turistična zveza, Zdravilišče Dol. Toplice, Turistično društvo Dol. Toplice in naš tozd. Istočasno so bile tudi Delo-Kompaosve igre. V prireditvi, ki je tudi propaganda za gozdarstvo, smo vložili precej truda. Kaže, da se je izplačalo, prireditev je uspela, kar potrjujejo tudi pohvalni članki v časopisju. V tekmovalnem delu se je najbolje odrezal Domine Krese, ki je zmagal kar dvakrat. Najbrž bomo »gozdarsko noč« prirejali vsako leto.

— Že dolga leta je običaj, da pisarniško osebje našega GG-ja vsako leto obišče eno od temeljnih organizacij. Po osmih letih smo bili 7. septembra zopet mi na vrsti. Poučne ekskurzije in srečanja se je udeležilo okoli 40 oseb, povečini žensk. Pokazali smo jim delo sekačev, traktoristov in minerjev v odd. 5, videle so Kunč, Veliko ledeno jamo, pripravo tal in primer uspelega osnovanja nasada pod Najnarsko cesto. Zaključek je bil na Primožu.

Slavko Klančičar, dipl. inž.

Usklajevanje naših pravilnikov s panožnim sporazumom

Panožni sporazum smo gozdarji podpisali med prvimi v SR Sloveniji že v minulemu letu. V naši delovni organizaciji smo določila o ugotavljanju dohodka in čistega dohodka ter o oblikovanju sredstev za osebne dohodke sprejeli z referendumom v drugi polovici prejšnjega leta. Nadaljnje usklajevanje pa zadeva delitev sredstev za osebne dohodke.

To se nanaša na:

— poenotenje vrednotenja zahtevnosti dela tipičnih del in nalog;

— poenotenje osnov in meril za ugotavljanje obsega del (normativi);

— uskladitev osnov in meril za izplačevanje nadomestil osebnih

dohodkov, osebnih dohodkov pripravnikov in dodatkov, ki izhajajo iz razporeditve delovnega časa;

— skupne osnove in merila za ugotavljanje zahtevnosti in uspešnosti dela poslovnih organov (direktor in vodje tozdov);

— skupne osnove in merila za delitev sredstev skupne porabe (regres za dopust, jubilejne nagrade in nagrade ob odhodu v pokoj).

1. Poenotenje vrednotenja zahtevnosti tipičnih del in nalog

V panožnem sporazumu so opredeljena naslednja dela in naloge za tipična:

Ponderji zahtevnosti dela

	GG N.M.	Sporazum	GG- korigiran z 1.136	Indeks Panožni sporazum GG-korigir.
1. Nega nasadov z ročnim orodjem	2.09	2.46	2.38	103
2. Merjenje in kakovostno razvrščanje pri prevzemu in oddaji lesa	2.02	2.46	2.30	107
3. Vrtanje s prenosnim vrtnim kladivom	2.41	2.65	2.74	97
4. Prevoz lesa s srednje težkimi tovornjaki ter nakladanje in razkladanje s hidravličnimi napravami	2.44	2.85	2.77	103
5. Sečnja in izdelava gozd. sortimentov	2.57	2.94	2.92	101
6. Delo z buldožerjem	2.53	2.94	2.88	102
7. Spravilo z adaptiranim traktorjem	2.64	2.97	3.00	99
8. Neposredno vodenje del pri taksaciji	2.64	2.99	3.00	99
9. Operativno vodenje in organiziranje proizvodnje po deloviščih	2.97	3.06	3.38	91
10. Spravilo z žičnimi napravami	2.66	3.18	3.02	105
11. Podrobno gojitveno in sečno-spravidno načrtovanje z odkazilom	3.07	3.40	3.49	97
12. Načrtovanje in usmerjanje gozdnogospodarskih del na TO	3.60	3.98	4.09	97
13. Izdelava gozdnogospodarskega načrta enot	3.69	3.99	4.19	95

Iz tabele so razvidna razmerja tipičnih del in nalog. V prvi koloni so vrednosti naše delovne organizacije, v drugi koloni so vrednosti iz panožnega sporazuma in v tretji koloni so vrednosti naše delovne organizacije, popravljene s faktorjem 1.136. Četrta kolona izkazuje odstopanje naših korigiranih vrednosti od panožnih vrednosti.

Korekcijski faktor 1.136 dobimo tako, da delimo zahtevnost (ponder) dela čistilke iz družbenega kataloga del, ki je 1.25 z zahtevnostjo dela čistilke naše delovne organizacije, ki ima vrednost 1.10. 1.25: 1.10 = 1.136. To

pomeni, da so naša razmerja v pravilnem odnosu (glej indekse v koloni tabele štiri) le za 13.6% nižja.

Nižje vrednotena zahtevnost dela v naši delovni organizaciji pa ne pomeni nižji osebni dohodek delavcev. Na to vpliva vrednost enote dela (ali točke), ki pa je odvisna od razpoložljivih sredstev za osebne dohodke.

Družbeno priznana enota dela je 22.000 din, medtem ko je v naši delovni organizaciji vrednost enote dela 18.535 din. Drugače povedano bi to pomenilo, da bi imelo delo čistilke vrednost za normalno opravljeno delo 27.500 din, medtem ko ima sedaj 23.161 din, kar je za 19% manj. Po panožnih sporazumih je možno odstopanje $\pm 10\%$ (razmerja ali vrednost dela).

Iz zapisanega lahko zaključimo, da vrednotenja zahtevnosti dela ne bo potrebno spreminjati. Za uskladitev bomo morali ustvariti le večji dohodek, da bomo lahko izločili več denarja za osebne dohodke.

2. Osnove in merila za ugotavljanje obsega dela (normativi dela)

V dosednji razpravi so bili analizirani normativi dela s primerjavo z našimi normativi. Ugotovili smo določena odstopanja, zlasti pri sečnji lesa iglavcev. Da bi pojasnili nekatera odstopanja v normativih, smo ponovno snemali sečnjo iglavcev.

3. Nadomestila osebnih dohodkov,

osebni dohodek pripravnikov in dodatki osebnega dohodka

Nadomestilo osebnega dohodka se obračuna delavcu ob upravičeni odsotnosti od dela. Osnova je dosežen osebni dohodek v preteklem letu in revaloriziran s povečanjem osebnih dohodkov v tekočem letu. To velja za redni letni dopust, praznike, izobraževanje, mladinske delovne akcije in samoupravo.

Nadomestilo osebnega dohodka za odsotnost zaradi vremena je 60% povprečnega doseženega osebnega dohodka.

Nadomestilo osebnega dohodka zaradi vojaških vaj, civilne zaštite, poziva vojaških in drugih organov in opravljanje javne funkcije, se izplačuje po posebnih predpisih.

O gozdarstvu v družbenem planu Jugoslavije za obdobje 1986 — 1990

V obsežnem dokumentu je gozdarstvu pod poglavjem »Osnovne surovine« namenjen naslednji odstavek:

Povečala se bosta obseg in kakovost gozdnovzgojnih del, še posebno pogozdovanje poslabšanih gozdnih tal ter osnovanje plantažnih in intenzivnih nasadov. Povečale se bodo lesne

Osebni dohodek za pripravnike s srednješolsko izobrazbo znaša do 75%, z višješolsko izobrazbo do 90% in visokošolsko izobrazbo do 105% povprečnega devetmesečnega OD preteklega leta.

4. Osnove in merila za dodelitev sredstev skupne porabe

Iz sredstev skupne porabe se izplačujejo regres za letni dopust, jubilejne nagrade, nagrade ob odhodu v pokoj in solidarnostna pomoč.

Sporazum predvideva druge oblike splošne porabe, ko ne gre za izplačilo neposredno delavcu. To so: izobraževanje delavcev, preventivno zdravljenje, organizirana kulturna dejavnost in množična rekreacija.

Novost, ki jo vsebuje sporazum, je v merilih za jubilejne nagrade, kjer se upošteva celotna delovna doba, za nagrade ob upokojitvi, ki so za vse delavce enake ne glede na delovno dobo, in v merilih za regres letnega dopusta. Vsota denarja za letni oddih se oblikuje v višini 50% povprečnega osebnega dohodka (sedaj 45%) v gospodarstvu SR Slovenije v devetih mesecih preteklega leta: 50% se razdeli vsem delavcem v enakem znesku, 50% tega denarja razlikovano po naslednjih merilih:

— težji materialni in socialni položaj delavcev in njihove družine	40%
— zdravje delavca	20%
— težje delovne razmere	20%
— nadpovprečni delovni rezultat	20%

Zaradi spremembe meril za jubilejne nagrade se bo število jubilarantov v letu 1986 povečalo za 105 in bo zahtevalo dodatno okrog 4 milijone dinarjev sklada skupne porabe.

5. Skupne osnove in merila za ugotavljanje zahtevnosti in uspešnosti poslovnih delavcev

Poleg že upoštevanih osnov za ugotavljanje zahtevnosti del in nalog poslovnih delavcev bomo morali dodati še nekatera, kot so: razmere za gospodarjenje in uporaba znanstvenih in tehničnih dosežkov. Ravno tako bomo morali k osnovam za ugotavljanje uspešnosti dela dodati še doseženo stopnjo izrabe proizvodnih zmogljivosti.

Jože Lukšič, inž. organizacije dela

Iz poročila SDK, podružnice Novo mesto

O poslovanju v prvem polletju 1985

Poročilo je sestavljeno na podlagi 108 predloženih periodičnih obračunov. Organizacije združenega dela v gospodarstvu občine Novo mesto so razvrščene v enajst gospodarskih področij, od katerih sta po celotnem prihodku najmočnejša industrija in rudarstvo s sedmimi desetlinami celotnega prihodka, enajst odstotkov ga je ustvarila trgovina, ostalih 19% pa kmetijstvo, gozdarstvo, vodnogospodarstvo, gradbeništvo, promet in zveze, gostinstvo in turizem idr.

Gozdarstvo je za vodnim gospodarstvom in takoj za industrijo in rudarstvom celotni prihodek najbolj povečalo.

V celoti zbrani podatki kažejo, da v polletju gospodarstvo občine ni doseglo načrtovanih ciljev. Medtem ko se je v republiki industrijska proizvodnja povečala za 1,5%, se je v občini v primerjavi z lanskim prvim polletjem zmanjšala kar za 4,7%. V proizvodnji žaganega lesa in plošč npr. znaša zmanjšanje 18,5%, v nekaterih drugih industrijskih proizvodnjah pa še za več.

Pri izvozu je gospodarstvo občine doseglo več od načrtovanega, toda ker je močnejše po-

rasel tudi izvoz, je pokritost manjša kot lani (116% lani, 113% letos). Na konvertibilnem trgu je uvoz pokrit z izvozom 98,8-odstotno. S prihodki od izvoza so organizacije združenega dela pridobile 27,6% celotnega prihodka. Ta se je v primerjavi z lanskim prvim polletjem povečal kar za 82%, vendar največ zaradi vrednosti dinarja oziroma povečanja cen.

Amortizacija se je povečala razmeroma manj kot so se povečale cene. To pa pomeni, da iz nje ne bo mogoče zagotoviti nadomestila proizvajalnih sredstev.

Vedno večje breme so obresti za kredite pri organizacijah združenega dela, ki nimajo lastnih obratnih sredstev. Obresti so namreč že dvakrat tolikšne kot je akumulacija.

Z izgubo je poslovalo 9 delovnih organizacij, skupne izgube je bilo za 1,6 milijarde novih dinarjev, kar je 44% več kot lani. Enajst delovnih organizacij pa ni zmoglo oblikovati skladov. V organizacijah z izgubo je zaposlenih 3671 delavcev, kar je 16,3% od skupnega števila delavcev v občini.

Obračunani čisti osebni dohodki so se povečali za 83,4%, kar

pomeni v primerjavi s 75,8% rastjo življenjskih stroškov tudi stvarno povečanje. Manj kot osebni dohodki so se povečala sredstva skupne porabe za stanovanjsko izgradnjo.

Ker se je akumulacija razmeroma manj povečala kot dohodek, bo manj denarja za poslovni sklad

in za izboljšanje materialne osnove dela. To pa ob zmanjšanju amortizacije za razvoj gospodarstva nikakor ni ugodno.

Primerjave celotnega prihodka in važnejših drugih postavk iz polletnega obračuna gospodarstva v območju SDK Novo mesto ter GG Novo mesto.

Teden gozdov

Na seji odbora za tisk in propagando pri splošnem združenju gozdarstva Slovenije je bilo dne 20. septembra sklenjeno, da bo letošnji teden gozdov od 14. do 20. oktobra 1985. Novih idej za propagiranje gozdarstva ni bilo, pač pa smo priporočali, naj gozdno-gospodarske organizacije delajo po lanskem programu. Posebej je bilo še poudarjeno, da propagandne akcije niso točno vezane na en sam teden.

Dejavnosti gozdnih gospodarstev naj bi obsegale:

1. objave propagandnih prispevkov o pomembnih vprašanjih gozdarstva v krajevnem časopisu in radiu, glasilih delovnih organizacij itd.;

2. predavanja o gozdovih po šolah in drugo spremljano s filmi in diapozitivi;

3. razobešanje plakatov in delitev propagandnega gradiva;

4. izlete šolske mladine in drugih v gozd;

5. pogozdovanja s šolarji.

V zvezi s tednom gozdov na našem območju bi opomnil, da imajo nekateri tozdi že od prej diapozitive (gozdni bonton) za predvajanje pred predstavami v kinematografih. Zato se je potrebno povsod, kjer je prikazovanje možno (Novo mesto, Trebnje, Črnomelj), pogovoriti s kinematografskim podjetjem. Od propagandnega gradiva so naše temeljne organizacije letos prejele le gozdni bonton. Z predvajanje dveh filmov, ki sta na razpolago, se dogovorite s tov. Kruhom. Zaradi velike suše bo pogozdovanje predstavljeno na kasnejši čas, ko bo bolj vlažno.

Član odbora za tisk in propagando:
Slavko Klančičar, dipl. inž.

V bližini razvalin vasi Kulova sela stoji mogočna bukev, najdebelejša na Brezovi rebri in med najdebelejšimi na Dolenjskem. (Foto: J. P.)

V oddelku 19 na Brezovi rebri pa kraljuje najlepši bor. (Foto: J. P.)

Tudi v tričetrletju dobri poslovni uspehi

IZ ZASEBNIH GOZDOV KAR 33% VEČ LESA KOT LANI

V letošnjem devetmesečnem obdobju smo dosegli ugoden poslovni uspeh tako po količini proizvodnje kot po iztržku.

V zadnjih treh mesecih poslovanja so se nadaljevale težnje, ki smo jih opazili že v I. polletju. Tako je proizvodnja gozdnih sortimentov v družbenem sektorju znašala 108.232 m³, kar je za 2% več, v zasebnem sektorju pa 57.516 m³, kar je celo za 33% več kot v enakem obdobju lanskega leta. Na večji obseg proizvodnje je vplivalo ugodno vreme v tem obdobju in nekoliko višje odkupne cene v zasebnem sektorju gospodarjenja.

Na tak poslovni uspeh je vplivalo v dobri meri tudi dejstvo, da poslujemo z lastnimi obratnimi sredstvi, kar pomeni, da nam ni potrebno plačevati visokih obresti za kredite, ki znašajo sedaj že okrog 70%.

Letošnjih poslovnih izidov ni mogoče primerjati z lanskimi zaradi sprememb v obračunskem sistemu. Ta velja predvsem za biološko amortizacijo, ki smo jo prej plačevali iz dohodka, sedaj pa

je prenešana med porabljena sredstva, kar pomeni, da bremeni celotni prihodek in je zato toliko manjši dohodek. Zato je šele čisti dohodek primerljiv z lanskim.

Čisti dohodek znaša 1.020 milijonov din in je za 118% višji kot lani. To je v dobri meri posledica inflacije, vendar pomeni tudi realen porast. V teh sredstvih so zapadla tudi sredstva zasebnega sektorja, ki bodo ob koncu leta manjša zaradi doplačila odkupa.

Osební dohodki so porasli v masi za 80%. Povprečni neto osebni dohodek znaša 55.707 din, kar je za 82% več kot lani. Glede na večje izplačilo osebnih dohodkov v zadnjem trimesečju pričakujemo do konca leta nekoliko višji indeks, tako da bo letos povprečni osebni dohodek tudi realno za nekaj odstotkov višji.

Vsi tozdi in toki so poslovali uspešno. Težave pri poslovanju so imeli letos le v tozdu Vrtnarstvo in hortikultura, zato bo potrebno tam odločno ukrepati, da bi se razmere obrnile na bolje.

MILAN DRAGIŠIČ, dipl. oec.

En dan v pragozdu Pečke

Kot že nekaj let nazaj je tudi letos (9. oktobra 1985) dr. inž. Mlinšek pripeljal v pragozd Pečke študente 4. letnika gozdarstva z Biotehniške fakultete v Ljubljani.

Do Soteske so se študentje pripeljali z rednim potniškim avtobusom, od tam pa jih je do Malega studenca prepeljal Milan Bradač z avtobusom tozda Gozdarstvo Straža.

Tokrat sem bil po pragozdu vodič jaz. Z ogledom pragozda smo pričeli na jugovzhodnem delu, kjer je dr. Mlinšek povedal, kaj je pragozd v naših razmerah, kako je nastal in o pomenu pragozda na sploh.

Sledila je predstavitev razvojnih stopenj, to je od optimalne, inicialne do terminalne. Za vsako od omenjenih faz je dr. Mlinšek izbral primeren sestoj, tako da so imeli slušatelji vedno živo sliko obravnavane teme pred seboj.

Po končani predstavitvi posameznih faz je študente razdelil v več skupin in jim dal različne naloge: od skiciranja optimalne faze, kakšen je razpored vodilnih osebkov in kakšen položaj zavzemajo krošnje, do štetja najmlajših mladice in mladja na določeni površini.

Študentje so to opravili v slabi uri, nato jim je dr. Mlinšek še

povedal, kako naj oblikujejo naloge in jih nato čez teden dni predložijo kot terensko nalogo.

Zatem smo si ogledali še del pragozda proti odd. 36, od tu dalje pa gospodarski gozd. Ustavili smo se na cesti pod barako v Pečkih in po dobri malici, ki smo jim pripravili, slišali tudi pomočnika vodje tozda Karla Turka, ki je v nekaj besedah predstavil gospodarjenje v gozdovih na našem območju.

Glede na to, da nas je začel preganjati čas, smo morali kar po hiteti — seveda peš čez odd. 25. Tu je dr. Mlinšek obrazložil primer gospodarjenja in obnove starih sestojev.

V načrtu smo imeli še ogled nege v naravnem mladju, gošči, letvenjaku itd., pa nam je zmanjkalo časa, tako da smo v Sotesko skoraj pridirjali in komaj še pravočasno prišli do odhoda avtobusa proti Ljubljani.

Sodeč po zadovoljnih mladih obrazih, ki bodo kmalu prevzemali odgovorne naloge v našem gozdarstvu, sklepam, da je ekskurzija uspela. Nemalo je k temu prispevalo prelepo jesensko vreme.

Franc Čibej

Za gozdovi še polja?

FAO, Organizacija za prehrano in poljedelstvo Združenih narodov, je letos v letu gozdov, 13. in 14. junija, priredila v Rimu seminar o izkoriščanju in uničevanju gozdov na svetu.

Okrog dve milijardi ljudi v najrevnejših deželah je neposredno odvisnih od gozda, ki ga izkoriščajo za kurjavo, gradnjo bivališč ali v industriji. Ob takem izkoriščanju, pravijo strokovnjaki, bi s sveta v 40 letih izginili tropski gozdovi, ki jih je po površini polovica vseh gozdov na svetu.

Prav naglica, s katero izginjajo gozdovi, je prisilila strokovnjake FAO, da se posvetujejo v okviru Odseka za gozdove.

Vsako minuto na svetu posekajo deset tisoč dreves. Posledice izkoriščanja in uničevanja gozdov so škodljive za okolje in za gospodarstvo. V razvitih deželah ni več nasilnega krčenja gozdov, pojavlja pa se umiranje zaradi industrijskega onesnaževanja, ki v nekaterih deželah ogroža tudi do 30 odstotkov gozdov. Vendar so strokovnjaki FAO mnenja, da evropske in severnoameriške države razpolagajo s toliko znanja in kapitala, da bodo zmogle ob resnem prizadevanju v daljšem času rešiti te težave. V deželah v razvoju, zlasti v tropskih predelih, pa prevladujejo gospodarske težave. Stotine milijonov ljudi je neposredno odvisnih od gozdov, ki jim dajejo kurjavo, zemljo za gojenje poljedelskih rastlin, za gradnjo hiš ali za predelavo. Ocenjujejo, da je uničenih vsako leto okoli 11 milijonov hektarov tropskih gozdov, samo 1,1 milijona pa jih zasadijo. Razmerje 10:1! Dve milijardama ljudi je les edini energetski vir. Najslabše je v tem pogledu v vzhodni Afriki, na Madagaskarju, na indijskem polotoku in v jugovzhodni Aziji. V Južni Ameriki so posebno ogroženi obronki Andov, ki so vse bolj goli. Če se bo tako izkoriščanje nadaljevalo, okoli leta 2000 več kot

dve milijardi ljudi ne bo moglo zadovoljiti niti najnujnejših potreb po lesu.

Pogosten vzrok za uničevanje gozdov je pridobivanje obdelovalnih površin s krčenjem. Prebivalci dežel v razvoju so primorani krčiti ogromne gozdove za njive. Toda že v nekaj letih dež in veter popolnoma ogolita tla. Ljudje se selijo, krčijo nove gozdove in uničevanje zemlje se nadaljuje.

Še posebno težko je na sušnih področjih, kjer se drevje suši. FAO le s težavo vodi pogozdovanja z vladami teh dežel. Pri pogozdovanju sodelujejo zlasti ženske, ki v teh deželah pretežno skrbijo za kurjavo.

Pred petimi leti je FAO dajal 60 do 70 milijonov dolarjev kot tehnično pomoč državam, ki si prizadevajo za izboljšanje razmer v gozdarstvu. Danes daje dvakrat

več. FAO se ne zavzema za prekinitev sečenj, ker je to neizvedljivo. S svojimi strokovnjaki išče najpomembnejše načine za ohranitev gozdov, pospešuje pogozdovanje in osnivanje plantaž ter svetuje, kako racionalneje izkoriščati gozdove.

To leto je na pobudo FAO pro-

glašeno za mednarodno leto gozdov. V Mehiki je bil v začetku julija 9. svetovni kongres z glavnim temo, kako ohraniti gozdove. Strokovnjaki pravijo: »Če bomo dovolili, da umrejo gozdovi, bodo prišla na vrsto poljedelska zemljišča, potem pa je v nevarnosti tudi obstanek človeštva.«

Mariborski primer propagiranja gozdarstva

Ena izmed sej odbora za tisk in propagando pri splošnem združenju gozdarstva Slovenije je bila 20. septembra 1985 v Mariboru. Razlog za spremembo je bil ta, da so nam mariborski kolegi želeli pokazati, kako seznanjajo občane s programom gozdarstva.

Najprej nam je kolegica Marta Rechberger predstavila prospekt nove gozdne učne poti Svečina-Kopica. Na mariborskem območju je to že tretja taka pot.

Po končani seji pa nam je inž. Franc Cafnik prikazal tri kratkometražne filme od šestih, ki so skupno delo skupine prizadevnih članov. Videli smo filme o pridobivanju lesa nekoč in danes, obdelavi in uporabi lesa nekoč in danes ter ogledanju na Kozjaku. Vsi filmi so zvočni, opremljeni so z glasbo in spremno besedo. Te

filme uporabljajo tudi pri predavanjih po šolah.

Nazadnje sta nas Peter Pintarič in Marta Rechberger popeljala še na prizorišče »Vesele jeseni«. Ozračje ob Dravi je bilo v opoldanskem času precej umirjeno. Prevladovali so razni kramarji s stojnicami in seveda gostinci. Vse drugače je najbrž zvečer, ko zabavišče v središču mesta zaživi.

Svetla točka pa je bila razstava »Življenje in delo gozdnih delavcev na Pohorju«, ki so jo v športni dvorani pripravili gozdarji v sodelovanju s pokrajinskim muzejem. Razstavljeno je bilo staro gozdarsko orodje, izdelki nekdanjih glažut in zlasti precej slik. Razstava je predstavila tudi pojav umiranja gozdov zaradi onesnaženja ozračja. Domiselni aranžerji so razstavo namestili v gozdu, ki je »zrasel« v dvorani. Za razstavo so izdelali tudi plakat in prospekt.

Kot mnogi pozorni obiskovalci sem tudi sam z razstave odnesel koristen nauk in pobudo, da bi se kaj podobnega dalo organizirati tudi pri nas. Priložnost se ponuja ob vsakoletni razstavi »Gozd, gobe, cvetje«. Verjetno bi bilo zanimivo videti, kako so nekoč živeli in delali gozdarji na Gorjancih ali v Rogu. Prav rad pa verjamem Mariborčanom, da je zbiranje in pripravljanje zlasti slikovnega gradiva zelo zamudno in tudi drago (preslikave, povečave). Toda enkrat bi bilo potrebno s tem prirediti.

Slavko Klančičar, dipl. inž.

40 let

GOZDNO GOSPODARSTVO
NOVO MESTO

Proslave 40-letnice Gozdnega gospodarstva so se udeležili številni upokojeanci. (Foto J. P. in F. Ferlin)

13. in 14. septembra je odbor sindikalne organizacije DSSS priredil za svoje člane izlet na Cres. S straškim avtobusom, ki ga je varno vodil mladi Stane Kozan, je trideset delavcev DSSS preko Kočevja in vedno lepega Gorskega Kotarja pripeljalo na Reko, kjer je bil prvi postanek, namenjen ogledu bogate guvernerjeve palače, zgrajene leta 1896 in v kateri je sedaj pomorski muzej. Zanimivo palačo in še zanimivejšo razstavo nam je večje in zgovorno predstavila kustodinja muzeja. Za kratek postanek kar preveliko obilje zanimivosti in novosti! V Opatiji smo se ustavili le toliko, da smo kosili, med vožnjo pa smo opazili, da je ob stalno lepem vremenu turistični vrvež še zelo živahen. S trajektom med Brestovo in Porozino pa le ni bilo nobene zamude. Gostejši je bil promet v nasprotno smer, kar je kazalo, da se naše obale od konca avgusta naprej praznijo.

Slikovita je vožnja vzdolž Cresa in na izpostavljenih cestnih odsekih se je nekaterim zdela kar nevarna. Res je, da se v osebnem avtomobilu, nizko pri tleh, počuti varneje kot na razglednem visokem sedežu avtobusa.

V Martinščici smo se razporedili po sedmih počitniških stanovanjih, ki jih je GG kupilo v zadnjih dveh letih. Zvečer so nam najprirednejši pripravili obilno zakusko pa tudi pijače je bilo dovolj. Pesmi ni zmanjkalo, prav tako ne kot vso pot na avtobusu. Petje, največ slovenskih pesmi, je prav gotovo ena lepših strani takih izletov.

Sončno, prijetno vreme in še vedno toplo morje pa je le malokoga zvalo na kopanje. Žal smo v Martinščico prispeli že malo pozno popoldan. Le malo se jih je predalo prijetni vodi in neprostovoljno manj prijaznim meduzam.

Nazaj grede smo si drugega dne ogledali Postojnsko jamo. Znova, večina torej ne prvič, smo občudovali čudovit podzemski svet.

Tistim, ki so pripravili izlet, moramo priznati temeljitost. Prekrbljeni smo bili do vseh podrobnosti, s prehrano smo bili več kot zadovoljni. Žal pa ne moremo biti zadovoljni izletniki sami s seboj. Kljub dobri volji prireditelja, na izletu nismo opravili vsega načrtovanega. Izpustili smo ogled čudovite in vse bolj sloveče vasice Lubenice na Cresu in obisk Hrastovelj. S tema dvema ogledoma bi izlet za mnoge pomenil veliko več. Z nekoliko več reda in upoštevanja urnika bi nam to lahko uspelo. Večerjali smo na Mašunu. Le malo je bilo časa pred mrakom, da nam je vodja tamkajšnjega tozda, inženir Smrekar, razkazal ožjo okolico. Prijazno, prijetno zeleno, skrbno urejeno okolje je vabljivo za sicer ne številne obiskovalce, ki jih je menda več pozimi, na smučanju, kot poleti. V gostišču so nam z odlično postrežbo dokazali, da so sposobni zadovoljiti tudi zahtevnejše in izbirčnejše goste, kot smo bili mi.

Še si želimo takih izletov, še posebno z neokrnjenim programom.

Srečanje knjigovodskega in pisarniškega osebja v Podturnu

7. septembra 1985 je bilo že običajno vsakoletno srečanje knjigovodskega in administrativnega kadra, tokrat pri tozdu Podturn.

Po ogledu kuhinje z jedilnico in pisarniških prostorov smo si ogledali nekaj filmov o športnih in gozdarskih tekmovanjih v preteklih letih. Nato smo si šli ogledat gradnjo nove ceste od Podturna proti Bazi 20. Del ceste je bil že asfaltiran, del je bil pripravljen za asfaltiranje, dober del pa je bil še v izgradnji. Potem smo si pod vodstvom strokovnjakov iz Podturna ogledali sečnjo in spravilo lesa, izdelavo gozdnih vlak in enega od gozdnih nasadov.

Zaključili smo pri logarnici na Primožu. Vreme je bilo zelo ugodno.

Obisk pri tozdu Podturn nam je prinesel nova spoznanja o gozdarstvu, ki nam bodo prišla prav pri našem delu. Obenem smo se med seboj nekoliko bolj spoznali, kar nam bo tudi koristilo v nadaljnjem sodelovanju.

Milan Dragišič, dipl. oec.

40 let
GOZDNO GOSPODARSTVO
NOVO MESTO

Prepoved kajenja

Izvršni svet skupščine SR Slovenije je julija letos določil besedilo osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu pri delu. Od številnih sprememb omenjamo le novi 26. člen, ki se glasi: »Delavcem je prepovedano kaditi pri vsakem delu oziroma opravljanju del in nalog na sestankih, zborovanjih in prireditvah v zaprtih prostorih ter v javnih prevoznih sredstvih«.

Predlagatelj je tako določil zakonsko prepoved kajenja, da bi lahko bolj kot do zdaj uveljavili zdravstveni vidik varstva pri delu.

Novo na dolenskih cestah v obdobju 1986—1990

Iz priloge k osnutku samoupravnega sporazuma o temeljih plana skupnosti za ceste Slovenije je razvidno, da so na Dolenjskem v letih 1986—1990 predvidena naslednja dela:

Novogradnja avto ceste Šmarje Sap-Višnja gora v dolžini 11,3 km v vrednosti 3,6 milijard dinarjev (po cenah junija 1984) in modernizacije cest:

Škofljica—Šmarje Sap 0,940 km	13 milij. din
Perovo—Višnja gora 5,310 km	92 milij. din
Karteljevo—Mačkovec 2,330 km	32 milij. din
Trebnje—Karteljevo 6,320 km	86 milij. din
ter Bič—Trebnje 2,760 km	38 milij. din

Večja rekonstrukcija je predvidena tudi na odseku Mačkovec—Novo mesto v vrednosti 83 milij. dinarjev. V osnutku so našteje le avtoceste in magistralne ceste. Za nove ceste in za vzdrževanje vseh cest v Sloveniji bo potrebno zbrati v srednjeročnem obdobju 80 milijard dinarjev. Do sedaj znani viri pa še zdaleč ne pokrivajo te vsote.

Zveze kulturnih organizacij občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje

RAZPISUJEJO OBMOČNO SREČANJE literatov — začetnikov,

ki bo 15. februarja 1986 na Vinici, v rojstni hiši pesnika Otona Župančiča.

K sodelovanju vabimo vse tiste literature začetnike, ki še niso izdali lastne zbirke pesmi ali proznega dela.

Prispevke (pesmi, prozo, humoreske, dramske tekste, eseje itd.) pošljite na naslov: ZVEZA KULTURNIH ORGANIZACIJ OBČINE ČRNOMELJ, Kidričeva 18/a, 68340 Črnomelj, najkasneje do 31. decembra 1985.

Prispevki morajo biti podpisani s šifro, v kuverti pa mora biti priložena še zaprta ovojnica s podatki o avtorju:

ime in priimek, letnica rojstva, poklic, bivališče.

Dela bo izbrala posebna strokovna komisija.

Najboljša dela bodo predstavljena na literarnem večeru, organizirana pa bo tudi okrogla miza — pogovor o težavah, s katerimi se srečujejo literati — začetniki.

Izbrana dela bodo objavljena v Samorastniški besedi.

Na OBMOČNEM SREČANJU bodo izbrani avtorji, ki bodo sodelovali na REPUBLIŠKEM SREČANJU LITERATOV — ZAČETNIKOV.

Podrobnejše informacije so na voljo pri ZKO Črnomelj, ki organizira srečanje (tel. 51-811) in pri domači ZKO.

Upokojeni gozdar Stane Pirc in Matija Mazovec Brezovo reber doživljata gozdarsko in lovsko (Foto: J. P.)

Urejen je izvir Bič

V gozdovih Brezove rebri gozdarji in lovci lepo sodelujejo. Skrb enih in drugih je uspevanje rastlinskega in živalskega sveta in skladnega sožitja obeh. Tu so v življenju uveljavljena načela, zapisana v obeh zakonih: o gozdovih in o lovstvu. V skrbi za nemoten razvoj gozda in divjadi se lovci in gozdarji lotevajo skupnih nalog. Ena takih je bila opravljena letos. GG-jevci in lovci so obnovili izvir Bič v oddelku 27 na Brezovi rebri. Studenec je bil obzidan že pred mnogimi leti. Sem so hodili po vodo vaščani iz 10 minut oddaljenih Kulovih sel, vasi, od katere so ostale le razvaline, med katerimi rastejo že stoletna drevesa. Po sto letih in več je bilo potrebno kamniti zid obnoviti, izvir pa temeljito očistiti blata. Zid je povišan, nad njim pa zgrajena kamnita kupola, ki se kar dobro sklada z okoljem. Iz 3 m globokega vodnjaka, ki vsebuje kakih 9000 l vode, se višek pretaka v malo nižje ležeče dno vrtače, ki služi divjadi kot napaja-

lišče. S sprednje strani kamnite kupole so kovinska vrata, tako da bo izvir kar dobro zaščiten pred onesnaževanjem z listjem in drugimi drevesnimi ostanki.

Pobudnik in vodja obnove Matija Mazovec, ki so mu rade volje pomagali delavci tozda Straža, je lahko zadovoljen. Ohranjen in izboljšan je vir pitne vode, ki se sicer v našem kraškem gozdu, žal, tako redko pojavi. Studenec ne presahne niti v suhem poletju.

Upokojeni gozdar Stane Pirc si je ogledal lepo pridobitev in se spominjal svojih mladih let, ko je ogledal po vrtačah Brezove rebri in semkaj hodil po vodo. Takrat, ko so ogledarji morali bivati v gozdu ob kopi po cele tedne, je bil studenček prava dragocena blagodat. Toda morda je danes vrednost še večja. Obnova izvira kaže primerno spoštovanje do čiste vode, ki je je v našem onesnaženem okolju, žal, vse manj. Čista voda pa je za zdravje človeštva pomembnejša od čistega zlata.

Takole zavarovan je sedaj studenček Bič (Foto: J. P.)

Začelo se je pravzaprav čisto nedolžno, vsega pa je bil kriv ta presneti Žižo. Saj vesti, tako pač pravijo pomočniku vodje tozda za hortikulturo in vrtinarstvo prijatelji in znanci in tudi sam nima nič proti. Zadolžen pa je med drugim tudi za stranske gozdne proizvode.

Bilo je nekega dne preteklo jesen. Stojte smo srebali kavico po malici, ko se je prikazal na vratih in rekel mimogrede:

»Drugi teden dobimo v našo destilarno kar 10 ton brinovih jagod. Kuhali bomo olje, sedaj pa razmišljam, kam bi z ostanki. Najbrž jih bomo vozili kar v Novo mesto za kompost.«

S tem nam je vrgel kost, ki smo jo potem še dolgo, dolgo glodali. Večini starejših Podturnčanov je namreč ob teh besedah srce močnejše poglajlo kri po žilah. Spomnili smo se takoj, kako odlični brinjevec smo pred leti skuhal iz brinja, ki ostane po pridobivanju olja.

Prvi se je oglašil delovodja Lojze: »Kaj bi vozil brinje v Novo mesto in delal stroške! Kar tu, v kakšno deponijo, ga navozite, saj za kompost ni primeren.«

Nasmehnili smo se njegovemu predlogu. Ni kaj, Lojz je namazan z vsemi mažami. Vedeli smo, da bi že preko noči brinje izginilo kot kafra. No, pa tudi Žižo ni bil od včera. Rekel je namreč:

»Kaj niste pred leti iz tega odpadka kuhali brinjevec?«

S tem je popolnoma razkril naše skrivne misli in me prisilil, da sem se vključil v razpravo. Priznal sem, da je to res, vendar da je bilo potrebno dodati sladkor in dolgo čakati, da je stvar prevrela. Vsa lesena posoda pa je za vedno imela vonj po brinju.

»V kotel gre 700-800 kg jagod«, je nadaljeval Žižo. »koliko brinjeveca bi dobili iz tega?« Tu se je vključila v računanje naša blagajničarka Milena, ki že dolgo velja za strokovnjaka v žganjekuhi. Hitro je izračunala, koliko kotlov bi to bilo, koliko bi dobil »najge« in spet, koliko kotlov za prežigo. To bi dalo pa toliko in toliko brinjeveca. Rezultat je bil tak, da je bilo popolnoma razvrednoteno delo tistih, ki so doma kuhali tropinovec ali sadjevec.

»Če je pa tako, bomo prodajali kotel po 3.000,00 din«, je rekel Žižo.

Ponudba je bila videti ugodna. Hitro so se javili prvi kupci. Po brinje so prihajali tudi drugi ljudje, kajti glas o tem se je hitro širil po vsej dolini. Nastopilo je obdobje, ki ga smatram za najlepše v vsej zgodbi in zadnjih letih. Ljudi so povezovali iste koristi in povsod so se pogovarjali le o brinjevcu. Če sta se kje na vasi srečala dva se je pogovor začel nekako takole: »Ti ali tvoje že vre?« In oni drugi je potem na

dolgo razložil, kako je z zadevo.

Najbolj neučakan od naših je bil Peter in nekega dne je povedal: »Včeraj sem skuhal prvi kotel in prav nič ni dalo. Samo voda je pritekla. Vse skupaj sem vrgel na gnojišče.«

Malce razočarani poslušalci smo ga obsuli z vprašanji in hitro ugotovili, da je dodal premalo sladkorja, da je bilo vrenje zaradi mraza pre-slabo in da masa ni »odkisala«. Zaradi novih ugotovitev so se mnoge kadi in sodi preselili v tople kurilnice centralne kurjave.

Še nekaj dni je minilo in potem je, kdo drugi kot Milena, neko jutro prinesla prvo stekleničko domačega brinjeveca. Drugi dan ga je prinesla Pavla, potem France Murenček in drugi. Ni bilo dneva, da ne bi kdo prinesel svojega vzorca za poizkušnjo. Za vsakega smo imeli pohvalno besedo. Ta brinjevec je bil najbolj čist, drugi najbolj močan in tretji ravno »pravšnji«. Najtežje je bilo dobiti bister brinjevec. Včasih je kdo prinesel popolnoma čistega, pa se je na mrazu kmalu spremenil v mleko. Prav so imeli tudi tisti, ki so trdili, da je brinjevec zdravilo proti ženskim boleznim in težavam. Naša dekleta so dobila vselej, pa naj je bil požirek še tako kratek, rahlo rožasta lica in vsem so se zdeli še bolj prikupna kot že sicer.

Brinjevec je počasi popolnoma spremenil navade naših ljudi. H katerikoli hiši si prišel so ti postregli z njim. Tako je dogodek z brinjevcem kmalu izgubil svojo privlačnost in veljavo. Potem so tudi delavci v destilarni postali večji mojstri za pridobivanje olja. Bilo ga je čedalje več. Odpadno brinje pa je bilo suho, prazno in kar prežgano. Nekateri kupci so se z njim dobro nasmodili. Kupi neprodanega odpadnega brinja pred destilarno so se pričeli večati. Tako se je zlata doba žganjekuhe kmalu končala. Še dogo pa bo ostal spomin nanjo in na vonj po brinju.

Slavko Klančičar, dipl. inž.

V srednjeročnem planu SR Slovenije je ocenjeno, da bo leta 2000 lesna zaloga v družbenih gozdovih 284 m³/ha, v zasebnih 193 m³/ha in povprečna zaloga 214 m³/ha. Posekali naj bi tega leta 4 milijone m³ lesa, temu povečanju pa bo največ prispevalo povečanje v zasebnih gozdovih (na 2,32 milij. m³).

Pripravljeni bodo programi in ukrepi za zaščito gozdov pred propadanjem zaradi posrednih in neposrednih učinkov onesnaževanja zraka.

Nekaj smešnih (s kapljico pelina)

Eden naših kooperantov, ki je ravnokar prejel masten izkupiček enega samega dne, me je med pomenkom pobaral:

»Gospod šef, kje naj pa jutri začnem sekati?«

Ob misli na svoj osebni dohodek sem mu odvrnil: »Od danes naprej, gospod kooperant, mi recite kar lepo tovariš logar.«

Pridem v Podgorje, kjer je na dvorišču kmetije stala velika skladovalnica »na črno« posekanih drv. Da mi ne bi lastnik zaradi prijave, ki sem jo začel pisati pred njim, kdaj brade odrezal, sem se hitro znašel. Potegnil sem iz torbe oguljeno kuverto in mu skesano pojasnil: »Saj vas jaz za prmej ne bi prijavil, ko ne bi prišlo v pisarno tole nepodpisano pismo.«

Možakar pa pokonci, z dvignjeno pestjo: »Mu bom že pokazal, hudiču, saj vem, kateri je bill!« Kako je obračunal, s kakšnim nedolžnim revežem, ne vem.

Ženska, gluha kot top, je privihrala v pisarno z računom in me začela nadirati, da smo ji les premalo obračunali. »Pa ste takrat obljubljali, da boste plačali milijon!« je kar bruhalo iz nje. Zdaj sem zarjovel, da so se stene zatresle: »Kako ste pa mogli to slišati, če kar naprej trdite, da ste gluhi?«

»Kaj ste pa zdaj rekli?« me je vprašala z roko za uhljem.

»Halo, po čem so pa kaj drva letos pri vas?« je že navsezgodaj zapiskal v slušalko ženski glas.

Povem ji ceno, ona pa: »Saj drevesa sama rastejo in drva tudi zlata niso! Pa jih vsaj na dom dostavite?«

»Da, tovarišica, pripeljemo, razložimo, razžagamo in po želji tudi nasekamo...« No to bi pa že šlo... Glas onstran je bil že prijaznejši, vendar sem, da bi ostalo vse v mejah dostojnosti, odložil slušalko.

V delovni skupnosti imamo tudi nekoga, ki na sindikalnih izletih rad kaj popije, ampak zmeraj le na tuj račun.

Enkrat pa smo ga ujeli v past. Pred mejo, na poti domov, smo se začeli glasno pogovarjati, kako tod vsakega, ki se vrača z valuto v žepu, zapro. Stiskač je vse slišal, pozelenel, izvlekel listnico in povabil: »Ajde, fantje, gremo pit!«

UROŠ KASTELIC

OPOMIN

*Ostani zelena, moja dolina!
In blage sape naj ti pojejo pesem,
pesem o sreči,
pesem o ljudeh, ki so znali
prisluhniti gozdu
in reki
in travniku in pticam
in — človeku...*

*Ti, zelena dolina,
si dediščina mojih dedov,
naših očetov...*

*A jaz, človek, hitim,
iz dneva v dan drvim
in ni mi mar sonca,
lovim srečo brez konca...*

*A sreče ne ujamem.
Sonce se skriva za umazan oblak.
Stok ptic opomin,
bister potok spomin...*

*Jaz pa bi tekel, tekel skoz gozd
čez čistino,
v reke modrino,
v nebesno sinjino,
v sončno toplino —
neskončno milino —
v mojo zeleno dolino!*

M. P.

Ve se, kdo je kriv

Naš počitniški dom v Novigradu ima tudi to prednost, da dopustnikom zaradi bližine plaže sploh ni potrebno kaj dosti skrbeti za oblačenje. Okrog lahko hodiš kar v kopalkah ali pa po ves teden v isti majici.

Neko jutro, ko smo za mizami brali časopise, pa nekdo vseeno opazi, da ima tovarišica, ki sedi sredi jedilnice, narobe oblečeno obleko. Prav lepo so se videli sešiti robovi. Pa jo naglas opozori.

Njen odziv je bil presenetljiv. Bliskovito je pograbila zavitek časopisov in z njim — pok — po glavi svojega presenečenega moža, ki je ob njej prebiral časopis.

»Kam pa gledaš, da nič ne vidiš?« ga je pokarala.

Hiter ukrep je pri vsem prisotnem ženskem svetu naletel na odkrito odobravanje. Kdo pa je kriv, če ne mož, kadar žena hodi takšna okoli!

Slavko Klančičar, dipl. inž.

»Tele macesnen ob srednji postaji nekdanje žičnice, ki so jo kmalu po vojni zgradili Močnik in bratje Podgorniki, doma nekje od Tolmina, pa sva posadila s Purebrom«, pravi 64. letni Stane Pirc, ki je dolga leta gozdaril po Brezovi rebri. (Posajeno leta 1958, oddelek 23 B. r.) (Foto: J. P.)

Seminar za revirne gozdarje

Oktobra je bil na Resi dvodnevni seminar o podrobnem gozdno-gojitvenem in sečnospravnem načrtovanju v družbenih in zasebnih gozdovih. Seminar je potekal po novih smernicah, ki so jih objavili na skupnem republiškem seminarju letos junija na Bledu.

Kasneje bo seminar z enako vsebino za delovodje, na katerem bo danih več napotkov za izvajanje načrtovanih del. Še posebej bo govor o krojenju in pravilnem vrednotenju lesa.

Odbor za izobraževanje

V začetku septembra je bila 3. seja odbora za izobraževanje pri GG Novo mesto. Od desetih članov odbora, ki mu predseduje Tone Kruh, je bilo navzočih osem članov in vodja splošne službe Lado Javornik.

Na seji smo zvedeli, da je bil uspeh štipendistov v srednjem usmerjenem izobraževanju dober, saj od enainpetdesetih ponavlja letnik le eden. Dober uspeh je prav gotovo tudi posledica analize in ukrepov, ki smo jih sprejeli marca zaradi slabega polletnega učnega uspeha. Tako bo treba poskrbeti tudi v tekočem šolskem letu.

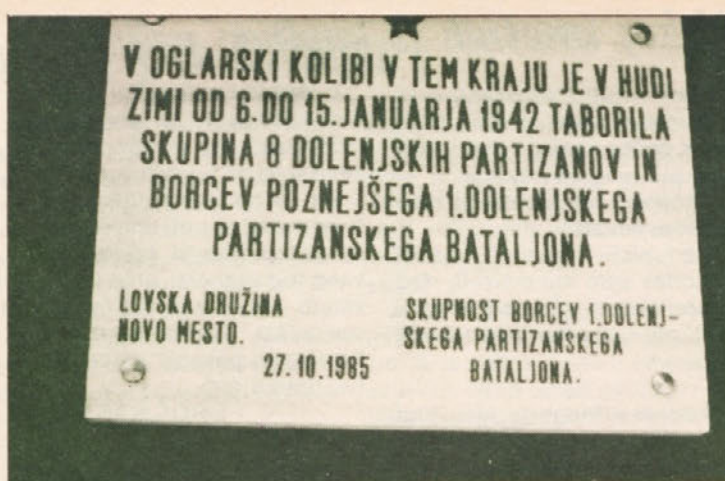
Za vpis v A. program GŠC Postojna je vse manj zanimanja. Štipendiji sta bili podeljeni le Boštjanu Bradaču in Aleksandru Bayerju. Za visokošolski študij na VDO Biotehnična fakulteta VT-OZD za gozdarstvo je bila dodeljena štipendija Antonu Turku, Vanji Furlanu in Iztoku Mazovcu, za višješolski študij pa Alešu Kumpu. Štirim proslcem za študij na gozdarski fakulteti prošnje niso bile odobrene. Pri izbiri je odbor poleg gmojnega položaja proslcev upošteval, ali ima prosllec stalno bivališče na območju GG Novo mesto. Zavrjene so bile tudi prošnje petih proslcev za štipendije v smereh, za katere ni bilo razpisa.

Odbor je bil obveščen o izrednem povišanju štipendij, o upoštevanju kraja bivanja v času šolanja ter o obveznosti zaposlitve štipendista vsaj za čas pripravništva. Spodbudna bi bila določba v SaS o izplačevanju štipendije tudi glede na polletni uspeh.

Tovariš Kruh je odboru poročal o uspešnem poteku internega tečaja za gozdarje. V program pripravništva za gozdarske tehnike pa bodo vključena tudi nega mladovj in sečnja. Pripravniki naj bi na teh področjih spoznali organizacijo dela, tehniko in rodje med delom.

Nekdaj gozdarska, sedaj lovška kočica, lepo preurejena, prijetno zbirališče lovcev in gozdarjev (Foto: J. P.)

Letos ob novomeškem občinskem prazniku so lovci na kočico namenili ploščo v spomin na NOB (Foto: J. P.)

Novice iz tozda Novo mesto

— Letos je iz tozda odšlo šest delavcev. Štirje so bili invalidsko upokojeni, trije pa so umrli. V istem času smo zaposlili pet novih delavcev: dva sekača, žičničarja, delavko na gojenju in gozdarja — pripravnik.

— Do konca oktobra smo realizirali proizvodnjo lesa 92%, gojenje pa 75%. Z jesenskimi pogozdovanjem smo začeli šele novembra, ker zaradi suše nismo mogli prej začeti z izkopom sadik in sajenjem.

— V oktobru smo začeli z adaptacijo upravne stavbe tozd in tok. Gradbeni dela izvaja Pionir Novo mesto. Že ves čas — 10 let — smo bili na tesnem s prostori. Z dograditvijo bomo pridobili v vsakem nadstropju po tri prostore in s tem ustreznejše razmere za delo.

— Leta 1942 je bila na Gorjancih — pri logarnici — formirana Tomšičeva brigada. Ob obletnici ustanovitve je bilo septembra odkrito spominsko obeležje. Ob tej priložnosti je bil obnovljen tudi lesen most čez potok Palež.

— November in prvi sneg sta že tu, obljubljenih čevljev za delavce pa od nikoder.

M. Bajt

Padla je znamenita in mnogim gg-jevcem znana poročna smreka. Tako mogočnega panja že dolgo nismo videli. Več nam bo o njej v prihodnji številki DG napisal mlajši Stane Pirc. (Foto: J. P.)

Rezultati tekmovalnega dela prireditve »Gozdarska noč in Delo-Kompasove igre«

ki je bila 31. avgusta 1985 v Dolenjskih Toplicah

3) Delo-Kompasove igre

Med 30 poljubno prijavljenimi tekmovalci, se je v finale uvrstila ekipa, ki jo je sestavljalo 5 delavcev tozda »Gozdarstvo« Podturn. Ti so tekmovali med seboj v držanju bukove celuloze in dosegli naslednjo uvrstitev:

1. Domine Krese, 2. Ilija Sivojnič, 3. Franc Avguštin, 4. Domine Saratlija in 5. Dušan Stojič.

Slavko Klančičar, dipl. inženir

1) Tekmovanje v gozdarskih veščinah (kleščanje vej, prežagovanje z obeh strani)

1. Domine Krese
2. Dušan Stojič
3. Franc Avguštin (Grič)

Tekmovali so trije izbrani tekmovalci med seboj

2) Podiranje droga na balon

1. Junuz Marošlić
2. Alojz Bobnar
3. Ilija Sivojnič

Tekmovalo je 15 prijavljencev.

Zmagovalec je prejel pokal Dolenjske turistične zveze.

GAČE ČAKAJO SNEG

Pripravljeni na novo smučarsko sezono

NOVO MESTO — V smučarskem centru Krkinega tozda Zdravilišča, Rog na Gačah pri Črmošnjicah, je že vse nared za smučarsko sezono 85/86. Čakajo le še na sneg.

Površina smučišča znaša približno 25 hektarov. Obratovalne bodo tri smučarske vlečnice v skupni dolžini 1.800 in z zmogljivostjo 2.500 smučarjev na uro. Višinska razlika znaša 260 m (najvišja točka je na 950 in najnižja na 690 m). V novo zgrajeni brunarici bodo na voljo tople jedi in pijače. Smučarske karte bodo prodajali pri novomeškem Globtouru, črnomaljskem Integralu in na smučišču. Dnevna karta s prevozom in enolončnico iz Novega mesta ali Metlike bo veljala za odrasle 1.300, za otroke do 10. leta starosti pa 1.100 din. Tedenska karta za odrasle bo 3.700 za otroke do 10 let pa 2.500 din. Neizkoriščene smučarske karte iz sezone 84/85 so ob doplačilu pri Globtouri in Integralu še veljavne.

DOLENJSKI GOZDAR

Zahvala

Delavci tozda Transport in gradnje so se tudi letos ob dnevu mrtvih s cvetjem na grobu spomnili najinega prerano umrlega moža in očeta Toneta Goršeta. Za izkazano pozornost se pristrčno zahvaljujeva. Žena Vika s sinom Tomažem

DOLENJSKI GOZDAR

Glasilo izdaja delavski svet gozdnega gospodarstva Novo mesto — Odgovorni urednik ing. Janez Penca, Uredniški odbor: Mirko Bajt, Franc Bartolj, Tone Fabjan, ing. Jože Falkner, ing. Slavko Klančičar, Uroš Kastelic, Matija Mazovec, ing. Jernej Piškur, Janez Šebenik, Angelbert Tesari. — Izhaja enkrat na mesec v 1000 izvodih. — Uredništvo: Novo mesto, Gubčeva 15 — Časopisni stavek, filmi in prelom DIC Novo mesto, TOZD Grafika; tisk Tiskarna Novo mesto.

40 let

GOZDNO GOSPODARSTVO
NOVO MESTO